

2. 1. 2024

ID: 117416

Exekuce

Jestliže povinná v generální plné moci původního oprávněného výslovně zmocnila k možnému sjednání zástavní smlouvy k pohledávkám věřitelů za její osobou, není třeba zkoumat rozpor v zájmech původního oprávněného a povinné jakožto zástupce a zastoupené.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Cdo 2609/2023-529 ze dne 18.10.2023)

Nejvyšší soud rozhodl v exekuční věci oprávněného R. B., proti povinné O. T., zastoupené JUDr. M.P., advokátem se sídlem v P., pro 20 000 160 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 39 EXE 1579/2013, o dovolání QI investiční společnosti, a. s. (dále též jen „navrhovatelky“), se sídlem v P., zastoupené Mgr. T.H., advokátem se sídlem v P., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. února 2023, č. j. 18 Co 424/2017-488, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. února 2023, č. j. 18 Co 424/2017-488, se ve výroku I. mění tak, že návrh na vstup QI investiční společnosti, a. s., identifikační číslo osoby 27911497, se sídlem v Praze 1, Rybná č. 682/14, do řízení na místo dosavadního oprávněného R. B. se připouští. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. února 2023, č. j. 18 Co 424/2017-488, se ve výroku II. potvrzuje.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 5 usnesením ze dne 22. listopadu 2013, č. j. 39 EXE 1579/2013-15, pověřil soudního exekutora JUDr. I.E., Exekutorský úřad Praha 8 (dále též jen „soudní exekutor“), vedením exekuce na majetek povinné podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti ze dne 11. září 2013, sp. zn. NZ 438/2013, sepsaného Mgr. R.N., notářem se sídlem v P., (dále též jen „exekuční titul“), k vymožení pohledávky oprávněného R. B. ve výši 20 000 160 Kč.

Soudní exekutor usnesením ze dne 20. června 2017, č. j. 021 EX 6503/13-95, vyhověl návrhu oprávněného, aby na jeho místo vstoupila navrhovatelka, jelikož oprávněný (dále též jen „původní oprávněný“) prokázal převod práva úředně ověřenou smlouvou o postoupení pohledávky a nabyvatelka práva se vstupem do řízení souhlasila.

Povinná podáním ze dne 12. srpna 2017 navrhla zastavení exekuce a odklad exekuce. Svůj návrh odůvodnila tím, že exekuční titul nesplňuje náležitosti stanovené v ustanovení § 71b zákona č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, dále též jen „notářský řád“, neboť nedefinuje skutečnosti týkající se vzniku pohledávky ze závazkového právního vztahu mezi původním oprávněným a povinnou, neobsahuje podmínky, na jejichž splnění je vymáhané plnění vázáno a trpí i formálními vadami, protože při jeho sepsování nebylo zohledněno, že povinná neovládá český jazyk.

Obvodní soud pro Prahu 5 usnesením ze dne 13. října 2017, č. j. 39 EXE 1579/2013-30, návrh povinné na zastavení a odklad exekuce zamítl, když dospěl k závěru, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti obsahuje veškeré náležitosti stanovené v ustanovení § 71b notářského řádu. Vyplývá z něj, že právním důvodem, zakládajícím nárok původního oprávněného, je smlouva o převodu akcií, která byla uzavřena dne 11. září 2013 mezi původním oprávněným a povinnou. Povinná nijak nedoložila svá tvrzení, že původní oprávněný nemá hmotněprávní nárok na vymáhané plnění z důvodu nesplnění povinnosti ze smlouvy o převodu akcií, přičemž obsahem notářského zápisu není žádná podmínka ani vzájemné povinnosti původního oprávněného, na jejichž splnění je poskytnutí

předmětu plnění vázáno. Námitku povinné, že neovládá český jazyk, soud vyhodnotil jako účelovou, neboť z notářského zápisu i z exekučního spisu vyplývá, že povinná v českém jazyce opakovaně právně jednala.

K odvolání povinné Městský soud v Praze usnesením ze dne 16. února 2018, č. j. 18 Co 424/2017-147, změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že exekuci zastavil (první výrok) a navrhovatelce uložil povinnost zaplatit soudnímu exekutorovi na náhradě nákladů exekuce částku ve výši 7 865 Kč (druhý výrok), povinné na náhradě nákladů odvolacího řízení částku ve výši 64 057,40 Kč (třetí výrok) a dále rozhodl, že účastníci řízení a soudní exekutor nemají navzájem právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (čtvrtý výrok). Odvolací soud shodně jako soud prvního stupně dovedl, že notářský zápis splňuje zákonné náležitosti k tomu, aby byl exekučním titulem. Ohledně nové námitky povinné, že navrhovatelka není aktivně věcně legitimována k vymáhání pohledávky, odvolací soud uvedl, že soudní exekutor sice usnesením ze dne 20. června 2017, č. j. 021 EX 6503/13-95, připustil, aby do řízení na místo původního oprávněného vstoupila navrhovatelka jako nabyvatelka pohledávky, o níž v exekuci jde, avšak v rozporu s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 28. června 2016, sp. zn. 21 Cdo 4973/2015, se soudní exekutor nezabýval hmotněprávním aspektem účinného převodu práva, vymáhaného v exekuci, tudíž ve vztahu k této otázce není rozhodnutím soudního exekutora založena překážka věci rozsouzené. Na základě této úvahy odvolací soud dovedl, že navrhovatelka vstoupila do exekučního řízení po nařízení exekuce na základě absolutně neplatné smlouvy o postoupení pohledávky, neboť přes zákaz postoupení pohledávky bez souhlasu dlužnice (zde povinné) formulovaný stranami ve smlouvě o převodu akcií, na základě ustanovení § 525 odst. 2 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. prosince 2013, dále též jen „obč. zák.“, absentoval souhlas dlužnice s postoupením pohledávky, a na navrhovatelku proto nepřešlo právo na vymáhání pohledávky, o níž v exekuci jde. Podle názoru odvolacího soudu není rozpor s ustanovením § 525 odst. 2 obč. zák. způsobilý zvrátit ani souhlas povinné, který byl dán původním oprávněným jako zmocněncem povinné na základě generální plné moci, protože povinná s postoupením pohledávky nesouhlasila a rozpor v zájmech zastoupeného a zástupce má za následek neplatnost plné moci. Jelikož navrhovatelka není věřitelkou pohledávky, není aktivně legitimována k vedení exekuce, a exekuci je tak třeba zastavit pro nepřípustnost podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále též jen „o. s. ř.“, aniž by bylo třeba zkoumat, zda zmocnění původního oprávněného v době udělení souhlasu s postoupením pohledávky trvalo.

Proti usnesení odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, na jehož základě Nejvyšší soud usnesením ze dne 23. října 2018, sp. zn. 20 Cdo 3298/2018, usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s odůvodněním, že dospěl-li odvolací soud k závěru, že uvedená generální plná moc byla absolutně neplatná z důvodu rozporu v zájmech povinné (jako zastoupené) a původního oprávněného (jako zástupce), který dovedl toliko z toho, že potřebný konsensus smluvních stran nemůže vzniknout faktickým jednáním jediné osoby, tak danou věc jednak posoudil podle jiné než účinné právní úpravy (podle zákona č. [40/1964](#), občanského zákoníku, účinného do 31. prosince 2013, místo podle zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. ledna 2014, dále též jen „o. z.“), a jednak se tím odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, když se s ohledem ke všem okolnostem případu nezabýval zjištěním, zda rozpor v zájmech zástupce a zastoupené reálně existoval v době, kdy došlo k postoupení pohledávky (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. srpna 2010, sp. zn. 32 Cdo 679/2009, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2008, sp. zn. 21 Cdo 2439/2007, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2007, sp. zn. 21 Cdo 1574/2006). Nejvyšší soud vysvětlil, že v novém rozhodnutí bude nezbytné vyřešit otázku, zda navrhovatelka je v exekučním řízení aktivně věcně legitimována, k čemuž bude nutné posoudit, zda došlo k platnému postoupení pohledávky z původního oprávněného na navrhovatelku, a to v závislosti na tom, zda a z jakého důvodu existoval rozpor v zájmech povinné a původního oprávněného při udělení souhlasu s postoupením pohledávky s ohledem na platnost a rozsah plné

moci a další okolnosti daného případu.

Po zrušovacím rozhodnutí dovolacího soudu navrhovatelka podáním ze dne 19. února 2019 navrhla vstup nového oprávněného – původního oprávněného do řízení na místo navrhovatelky podle § 107a o. s. ř., a to na základě přiložené dohody o zrušení postoupení pohledávek datované ke dni 6. března 2018 uzavřené mezi navrhovatelkou a původním oprávněným.

Městský soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 26. února 2019, č. j. 18 Co 424/2017-251, znovu rozhodl o odvolání navrhovatelky tak, že exekuci zastavil (první výrok), uložil navrhovatelce povinnost zaplatit soudnímu exekutorovi na náhradě nákladů exekuce částku ve výši 7 865 Kč (druhý výrok), povinné na náhradě nákladů odvolacího řízení částku ve výši 96 249,45 Kč (třetí výrok), rozhodl, že účastníci řízení a soudní exekutor nemají navzájem právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (čtvrtý výrok) a zamítl návrh na vstup nového (resp. původního) oprávněného do řízení na místo navrhovatelky (pátý výrok).

V odůvodnění rozhodnutí odvolací soud k pátému výroku uvedl, že v daném případě lze procesní nástupnictví podle § 107a o. s. ř. obecně připustit, protože navrhovatelka navrhla vstup nového účastníka do řízení dříve, než odvolací soud o věci rozhodl, a zároveň právní skutečnost, z níž je dovozován přechod práva k pohledávce (uzavření dohody o zrušení postoupení pohledávky) nastala po rozhodnutí soudu prvního stupně. Dodal však, že jelikož lze zrušit pouze platně uzavřenou smlouvu o postoupení pohledávky, závisí závěr o platnosti či neplatnosti dohody o zrušení postoupení pohledávky na vyřešení otázky platnosti samotné smlouvy o postoupení pohledávky, která je předmětem posouzení v tomto odvolacím řízení. Za této procesní situace podle odvolacího soudu „nelze jednoznačně uzavřít, že oprávněná prokázala, že po rozhodnutí soudu prvního stupně nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod práva oprávněné, o něž v řízení jde (§ 107a odst. 1, 2 o. s. ř.), a tedy ani dospět k závěru, že jsou splněny formální podmínky § 107a o. s. ř. pro připuštění změny účastenství na straně oprávněné“, a dále odvolací soud uvedl, že „ani za hypotetického předpokladu, že formální podmínky pro připuštění změny účastenství na straně oprávněné podle § 107a o. s. ř. byly splněny, shledává odvolací soud zvláštní důvody pro zamítnutí návrhu na připuštění změny účastenství podle § 107a o. s. ř. na základě § 2 o. s. ř. z důvodu, že navržená změna účasti v exekuci tak, že do řízení na místě oprávněné vstoupí původní oprávněný, je zneužitím procesních práv oprávněné v neprospěch povinné“. Odvolací soud zhodnotil hospodářský význam postoupení pohledávky pro postupníka i postupitele a uzavřel, že navrhovatelka neosvědčila, že dohoda o zrušení postoupení pohledávky má reálný hospodářský význam, jinými slovy že nepředstavuje pouze simulovaný právní úkon za účelem zkrácení práv případně ve sporu úspěšné povinné.

I proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, na jehož základě Nejvyšší soud usnesením ze dne 22. října 2019, sp. zn. 20 Cdo 3232/2019, usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s odůvodněním, že jeho závěr ohledně zneužití procesních práv navrhovatelky v neprospěch povinné není přesvědčivý. Uvedl, že v napadeném rozhodnutí není patrné, v čem konkrétně spatřuje nebezpečí zneužití procesních práv (k takovému závěru nelze dospět pouze na základě dovozené neexistence hospodářského významu dohody o zrušení postoupení pohledávky, nýbrž je třeba rovněž zhodnotit zejména to, jakým způsobem by přijetí nové změny účastenství na straně oprávněného vedlo ke zhoršení postavení povinné). Pokud má být účelem zneužití procesních práv, aby se pohledávka na náhradu nákladů řízení stala vůči případně neúspěšné oprávněné nedobytnou, pak se odvolací soud odchýlil od ustálené judikatury dovolacího soudu, podle níž prostá obava, že případná pohledávka na náhradě nákladů řízení se v budoucnu stane nedobytnou, k takovému kroku nepostačuje (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2011, sp. zn. 29 Cdo 3013/2010, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 46/2012), když ve svém rozhodnutí pouze uvedl, že „z dosavadního průběhu řízení nevyplývá zcela jednoznačně, že oprávněná bude v řízení úspěšná, a současně stranám již vznikly náklady na všechny

fáze řízení celkem ve výši přibližně 180 000 Kč včetně nákladů exekuce“.

Po tomto (druhém) zrušovacím rozhodnutí dovolacího soudu odvolací soud opětovně rozhodl tak, že návrh na vstup původního oprávněného do řízení na místo navrhovatelky zamítl.

Odvolací soud se obdobně jako ve svém předchozím rozhodnutí zabýval hospodářským významem postoupení pohledávky a dospěl k závěru, že navrhovatelka neosvědčila (tj. soudu se nejeví jako pravděpodobné, odpovídající běžné zkušenosti), že dohoda o zrušení postoupení ze dne 6. března 2018 má reálný hospodářský význam. I nyní vycházel ze skutečností, že 1) jako nový oprávněný má do řízení vstoupit původní oprávněný na základě dohody o zrušení postoupení pohledávky, které bylo důvodem pro připuštění předchozí změny v osobě oprávněného; 2) dohoda o zrušení postoupení pohledávky datovaná ke dni 6. března 2018 byla odvolacímu soudu spolu s návrhem na procesní nástupnictví předložena fakticky v den nařízeného jednání, tj. 20. února 2019, v němž bylo možné očekávat vyhlášení rozhodnutí o návrhu povinné na zastavení exekuce, založeném na tvrzení o neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávky původním oprávněným, vyplývající z porušení smluvního zákazu postoupení pohledávky původním oprávněným bez souhlasu povinné jako dlužníka, a kdy se jevílo jako vysoce pravděpodobné zastavení exekuce na základě zjištění, že navrhovatelka není k vymáhání pohledávky věcně legitimována, a jak ostatně vyplývá z textu dohody, této skutečnosti si byla vědoma; 3) z původní smlouvy o postoupení pohledávek ani z dohody o zrušení postoupení pohledávky ze dne 6. března 2018 nevyplývá pro žádnou ze stran bezprostřední povinnost k peněžitému plnění a podle původní smlouvy o postoupení pohledávky ke dni uzavření dohody ani fakticky nebyla provedena jakákoli platba za postoupení pohledávky; 4) strany v ustanovení článku 2.3 dohody o zrušení postoupení pohledávky učinily trvání účinků dohody závislým mimo jiné na rozhodnutí o tomto návrhu povinné na zastavení exekuce, tj. na rozhodnutí procesní povahy, může tak dojít i k tomu, že stav, s nímž je podle dohody spojen zánik pohledávky (pravomocné zamítnutí návrhu povinné na zastavení exekuce, resp. zjištění pohledávky v insolvenčním řízení ve prospěch postupníka), dozná posléze změny v důsledku uplatnění mimořádného opravného prostředku; 5) teoreticky není vyloučen ani vznik situace zamítnutí návrhu povinné na zastavení exekuce vedené na místě oprávněného navrhovatelkou s důsledkem spočívajícím v zániku účinků dohody (a „vrácení“ pohledávky navrhovatelce) a ve znovunastolení otázky platnosti postoupení pohledávky smlouvou ze dne 1. června 2017; 6) dohoda neobsahuje ujednání o řešení právních účinků, které se projeví v právní sféře smluvních stran (např. dopady na právní vztahy vyplývající ze smlouvy o zřízení zástavního práva k pohledávce mezi původním oprávněným jako zástavcem a navrhovatelkou jako zástavním věřitelem); 7) původní oprávněný, který by měl do řízení znovu vstoupit, podle obsahu spisu neprojevil zájem o zhodnocení důkazní situace navrhovatelky a jejích vyhlídek na úspěch ve věci. S ohledem na všechny výše popsané okolnosti proto dovodil, že uzavření předmětné dohody o zrušení postoupení pohledávky sledovalo zjevně cíl poškodit zájmy povinné, a to tím, že by byla eliminována možnost úspěchu jejího návrhu na zastavení exekuce prostřednictvím námítky nedostatku aktivní legitimace navrhovatelky.

Usnesení odvolacího soudu napadla navrhovatelka dovoláním, na jehož základě Nejvyšší soud usnesením ze dne 23. září 2020, sp. zn. 20 Cdo 2500/2020, změnil napadené usnesení tak, že návrh na vstup původního oprávněného do řízení na místo navrhovatelky připustil, poněvadž neshledal ve zpětném postoupení pohledávky navrhovatelky na původního oprávněného zneužití procesní úpravy navrhovatelkou ve smyslu § 2 o. s. ř.

Po usnesení Nejvyššího soudu navrhovatelka navrhla, aby do řízení opětovně vstoupila na místo původního oprávněného, jelikož proti němu vede exekuci, ve které došlo mimo jiné k jejímu provedení příkázáním jiné pohledávky povinného exekučním příkazem ze dne 11. září 2019, č. j. 191 EX 3968/17-85, jímž byla navrhovatelce jako oprávněné příkázána v tomto řízení vymáhaná pohledávka původního oprávněného za povinnou ve výši 20 000 160 Kč.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 26. února 2021, č. j. 18 Co 424/2017-355, návrh navrhovatelky na změnu účastenství na straně oprávněného podle ustanovení § 107a o. s. ř. zamítl. Své rozhodnutí odůvodnil tak, že ustálená judikatura Nejvyššího soudu ohledně otázky aktivní věcné legitimace oprávněného v řízení vedeném povinným oprávněného vůči dlužníku povinného o zaplacení pohledávky, která byla oprávněnému přikázána v rámci exekuce proti povinnému, či v řízení o výkonu takové pohledávky (k tomu např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2012, sp. zn. 20 Cdo 412/2012, a ze dne 24. června 2020, sp. zn. 20 Cdo 4310/2019), nedopadá na projednávanou věc (zde je exekučním titulem notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, nikoliv pravomocné rozhodnutí). Podle odvolacího soudu tak navrhovatelka nemá proti povinné jako dlužnici svého dlužníka exekuční titul a nemůže se ani opřít o hmotněprávní titul původního oprávněného (svého dlužníka), má však procesní legitimaci k podlužnické žalobě podle ustanovení § 315 o. s. ř.

Proti usnesení odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání. V průběhu dovolacího řízení Městský soud v Praze usnesením ze dne 28. dubna 2021, č. j. 18 Co 424/2017-379, exekuci zastavil. Navrhovatelka proto byla vyzvána přípisem Obvodního soudu pro Prahu 5 ke sdělení, zda na podaném dovolání trvá. V reakci na přípis uvedla, že rozhodování o jejím vstupu do řízení má smysl i po pravomocném zastavení exekuce, protože jí dává možnost ovlivnit právě rozhodnutí o zastavení exekuce. Nejvyšší soud o dovolání navrhovatelky rozhodl usnesením ze dne 18. ledna 2022, sp. zn. 20 Cdo 3267/2021, tak, že napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť odvolací soud se nezabýval námitkou navrhovatelky, že na přikázané pohledávce vážně zástavní právo v její prospěch (k tomu odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2015, sp. zn. 21 Cdo 1428/2014, uveřejněné pod číslem 68/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní).

Po zrušovacím rozhodnutí dovolacího soudu odvolací soud rozhodl tak, že návrh na vstup navrhovatelky do řízení na místo původního oprávněného zamítl.

Odvolací soud se opětovně zabýval otázkou účastenství navrhovatelky, a to z hlediska tvrzeného zástavního práva v její prospěch. Po provedeném dokazování uzavřel, že předmětná pohledávka není v souladu s ustanovením § 1335 o. z. způsobilým předmětem zástavního práva, jelikož již v předchozích fázích řízení bylo vyřešeno, že ji nelze postoupit (bylo to ve smlouvě o převodu akcií vyloučeno). Odvolací soud nepřisvědčil námitce navrhovatelky, že smluvní zákaz postoupení pohledávky nebrání zřízení zástavního práva k ní v případě, kdy povinná se zřízením takového zástavního práva vyjádřila souhlas přímo v zástavní smlouvě. Uvedl, že výslovný souhlas povinné nebyl provedeným dokazováním zjištěn (původní oprávněný jednal za základě generální plné moci ze dne 17. února 2016, u které bylo již dříve shledáno, že je neplatná pro rozpor v zájmech zástupce a zastoupené), nadto ani ten by nezměnil nic na tom, že se zde jedná o pohledávku, jejíž postoupení bylo dohodou vyloučeno. K tomu dodal, že rozsah zmocnění původního oprávněného k jednání za povinnou podle této generální plné moci byl vzájemně vyjasněn prohlášením ze dne 11. července 2019.

Proti usnesení odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, v němž namítla, že odvolací soud nesprávně právně posoudil otázku, zda může být pohledávka, jejíž postoupení je vázáno na souhlas ostatních smluvních stran, způsobilým předmětem zástavního práva. Podle navrhovatelky by správně měl být přijat takový právní závěr, který umožňuje pohledávku zastavit za splnění podmínek ujednaných pro její postupitelnost. Vyvozením nezpůsobilosti zastavit předmětnou pohledávku (i v případě, že by povinná se zastavením výslovně souhlasila) odvolací soud nerespektoval zásadu smluvní volnosti, autonomie vůle ani ústavní právo možnosti výkonu vlastnického práva. Navrhovatelka v návaznosti na tento právní názor odvolacího soudu předložila dovolacímu soudu otázku k řešení, a to zda sjednaný zákaz postoupení pohledávky brání jejímu postoupení či zastavení i v případě, že dlužník s takovým postoupením nebo zastavením pohledávky vysloví souhlas. Pokud je důvodem sjednání zákazu postoupení či zastavení pohledávky ochrana dlužníka, odpadá rozumný

důvod, proč by později s jeho souhlasem nemohlo dojít k platnému postoupení či zastavení pohledávky. Navrhovatelka dále nesouhlasila s tím, že odvolací soud nepovažoval podpisy uvedené na zástavní a podzástavní smlouvě za povinnou za projev jejího souhlasu s právním jednáním obsaženým v těchto smlouvách (k tomu citovala rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. července 2021, sp. zn. 23 Cdo 1758/2020, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2016, sp. zn. 29 Cdo 1899/2014, z něhož plyne vázanost zmocnitele právním jednáním, ke kterému určitou osobu zmocnil). Povinná přitom v generální plné moci (na základě níž jednal původní oprávněný jejím jménem při uzavírání zástavní a podzástavní smlouvy) výslovně původního oprávněného zmocnila k uzavírání zajišťovacích smluv nebo instrumentů, nebylo tak ani nutné zabývat se otázkou rozporu zájmů zástupce a zastoupené (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2012, sp. zn. 21 Cdo 4542/2010). Tato plná moc u navrhovatelky s ohledem na její obsah založila dobrou víru, že původní oprávněný jednal v rámci svého zmocnění. Pokud obsah plné moci šel nad rámec skutečného zmocnění, nemohla jít taková skutečnost k její tíži (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. ledna 2013, sp. zn. 31 Cdo 2038/2011). Navrhovatelka nadto odvolacímu soudu vytknula, že při rozhodování vycházel ze skutkových zjištění, která jsou v extrémním rozporu s provedenými důkazy, když ve svém usnesení považoval předmětnou pohledávku za nepostupitelnou, ačkoliv její postupitelnost je pouze podmíněna souhlasem povinné, a že výslovný souhlas se zastavením povinné nebyl dán, čímž odvolací soud přehlédl výslovné prohlášení smluvních stran, že souhlasí s obsahem zástavní a podzástavní smlouvy, jakož i obsah generální plné moci, kterou povinná původního oprávněného mj. k zastavování jejího majetku přímo zmocnila. S ohledem na shora uvedené navrhl, aby dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu změnil tak, že její návrh na vstup do řízení na místo původního oprávněného připustí, popř. aby napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 238a o. s. ř., přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243 odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Podle ustanovení § 107a o. s. ř. má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107 (odst. 1). Soud návrhu usnesením vyhově, jestliže se prokáže, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost uvedená v odstavci 1, a jestliže s tím souhlasí ten, kdo má vstoupit na místo žalobce; souhlas žalovaného nebo toho, kdo má vstoupit na jeho místo, se nevyžaduje. Právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány (odst. 2). Ustanovení § 107 odst. 4 platí obdobně (odst. 3).

Podle ustanovení § 36 odst. 5 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále též jen „e. ř.“, prokáže-li se, že po zahájení exekučního řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva oprávněného, o něž v exekučním řízení jde, do řízení namísto dosavadního oprávněného vstupuje jeho právní nástupce. Ten, kdo nastupuje do řízení na místo dosavadního oprávněného, musí přijmout stav řízení, jaký tu je v době jeho nástupu do řízení.

Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 26. února 2015, sp. zn. 21 Cdo 1428/2014, uveřejněném pod číslem 68/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, vysvětlil, že „dá-li věřitel podle ustanovení § 159 obč. zák. do zástavy pohledávku, která mu byla přiznána vykonatelným rozhodnutím nebo jiným titulem pro výkon rozhodnutí (exekučním titulem), přešlo tím ve smyslu ustanovení § 256 odst. 1 o. s. ř. (§ 36 odst. 3 ex. ř.) právo ze zástavního dlužníka na

zástavního věřitele a oprávněným k vymáhání pohledávky cestou výkonu rozhodnutí (exekuce) se stal pouze zástavní věřitel.“

Odvolací soud tak měl v souladu s výše citovaným právním názorem Nejvyššího soudu v napadeném rozhodnutí vyřešit, zda v projednávané věci došlo k platnému uzavření zástavní smlouvy mezi navrhovatelkou jako zástavní věřitelkou a původním oprávněným jako zástavním dlužníkem, která by představovala právní skutečnost ve smyslu ustanovení § 36 odst. 5 e. ř. (§ 107a o. s. ř.).

Odvolací soud dospěl k závěru, že v této exekuci vymáhaná pohledávka nemůže být pro svou nepostupitelnost předmětem zástavního práva, když podle ustanovení § 1335 odst. 1 věty první o. z. lze zastavit pouze takovou pohledávku, kterou lze postoupit jinému. Přitom odkázal na předcházející fáze řízení o návrhu povinné na zastavení exekuce, v nichž však bylo zjištěno, že postoupení předmětné pohledávky je podmíněno souhlasem povinné, nikoliv zcela vyloučeno. Navrhovatelka ve svém dovolání proto správně uvedla, že v tomto případě je zastavení pohledávky možné za podmínek sjednaných pro její postoupení, tj. se souhlasem povinné.

Z provedeného dokazování odvolacím soudem bylo zjištěno, že původní oprávněný dne 10. března 2016 uzavřel s navrhovatelkou smlouvu o zřízení zástavního práva ke své pohledávce (vymáhané v této exekuci) k zajištění pohledávek navrhovatelky vůči původnímu oprávněnému a jeho spoludlužníku XY do výše 30 000 000 Kč. Povinná v této smlouvě byla označena jako poddlužnice, za kterou jednal původní oprávněný na základě plné moci. Odvolací soud opět s odkazem na předcházející fáze řízení o návrhu povinné na zastavení exekuce uzavřel, že generální plná moc ze dne 17. února 2016 je neplatná, jelikož se navrhovatelce (tehdy jako oprávněné) nepodařilo vyvrátit právní domněnku uvedenou v ustanovení § 437 odst. 2 o. z., aniž by však vzal v potaz obsah generální plné moci, v níž je výslovně uvedeno, že povinná zmocnila původního oprávněného mj. i k tomu, že je za ni oprávněn vyjednat a uzavřít „jakékoliv zajišťovací smlouvy nebo instrumenty zajišťující pohledávky věřitelů za zmocnitelem, jakož i za třetími osobami, jakož i k majetku ve vlastnictví zmocnitele (vč. nemovitostí) uzavírat smlouvy o jeho zatížení.“

Podle ustanovení § 437 odst. 1 o. z. zastoupit jiného nemůže ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného, ledaže při smluvním zastoupení zastoupený o takovém rozporu věděl nebo musel vědět. Podle odst. 2 téhož ustanovení jednal-li zástupce, jehož zájem je v rozporu se zájmem zastoupeného, s třetí osobou a věděla-li tato osoba o této okolnosti nebo musela-li o ní vědět, může se toho zastoupený dovolat. Má se za to, že tu je rozpor v zájmech zástupce a zastoupeného, pokud zástupce jedná i za tuto třetí osobu nebo pokud jedná ve vlastní záležitosti.

Nejvyšší soud se ve svém usnesení ze dne 29. března 2012, sp. zn. 21 Cdo 4542/2010, zabýval otázkou platnosti procesní plné moci udělené jedním dědicem druhému dědici a uvedl, že „objasňování toho, zda není dán rozpor v zájmech zástupce a zastoupeného za situace, kdy jeden dědic navrhne k vypořádání dědictví i v zastoupení druhého dědice dohodu, která se svými důsledky pro zastoupeného dědice blíží odmítnutí dědictví, však není potřebné zpravidla tehdy, když z plné moci vyplývá, že zastoupený nestanovil zástupci hranice, ve kterých a jak má zástupce při uzavírání dědické dohody jednat, a jestliže současně zastoupený deklaroval, že je srozuměn i s takovou dohodou, podle které by z dědictví nenabyl nic (srov. právní názor vyjádřený v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. května 2006 sp. zn. 21 Cdo 2209/2005 nebo v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2008 sp. zn. 21 Cdo 2439/2007).“

Výše uvedený právní závěr dopadá v obecné rovině, tj. v poměrech zástupce a zastoupeného, i na nyní projednávanou věc. Jestliže povinná v generální plné moci původního oprávněného výslovně zmocnila k možnému sjednání zástavní smlouvy k pohledávkám věřitelů za její osobou, není třeba zkoumat rozpor v zájmech původního oprávněného a povinné jakožto zástupce a zastoupené. Nejvyšší soud proto shledal generální plnou moc v rozsahu uzavření smlouvy o zřízení zástavního

práva platnou. V důsledku toho lze dospět k závěru, že došlo k platnému uzavření předmětné smlouvy o zřízení zástavního práva (souhlas povinné udělil původní oprávněný jako její zástupce), a tím i ke změně aktivní věcné legitimize z původního oprávněného na navrhovatelku (viz již výše citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2015, sp. zn. 21 Cdo 1428/2014).

Vzhledem k tomu, že usnesení odvolacího soudu není správné, neboť spočívá na chybném právním posouzení věci, a protože na základě dosavadních výsledků řízení je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud napadené usnesení odvolacího soudu podle ustanovení § 243d písm. b) o. s. ř. změnil tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto usnesení.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)